

Nakliyecinin, taşıdığı mallara ait sevk irsaliyesini düzenleyip, düzenleyemeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	64597866-105[230]-E.11146
Tarih	28.04.2020

T.C.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-105[230]-E.11146

28.04.2020

Konu : Taşıma işi yapan nakliyecinin taşıdığı mallara ait sevk irsaliyesini düzenleyip, düzenleyemeyeceği.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinden;

- Akaryakıt satışı, pazarlaması, dağıtımı ve ithalatı faaliyetinden dolayı ... vergi kimlik numaralı mükellefi olan şirketinizin, ülke genelinde Bayilik Lisansına sahip 1032 bayiniz bulunduğu, bayilerinize akaryakıt teslimlerinin ülke genelinde yer alan 12 terminal aracılığıyla gerçekleştirildiği,
- Akaryakıt ikmallerinin bir kısmının taşıma sorumluluğu ve taşımacılığı sizin adınıza olmak üzere nakliyecisi vasıtasıyla gerçekleştirildiği, bir kısmının ise akaryakıt istasyonu işleten bayileriniz tarafından akaryakıt istasyonuna veya bayinin toptan satış yaptığı müşterisine yapıldığı,
- Bayilerinizin akaryakıt taleplerini internet üzerinden şirketinize ait web üzerinden ilettiği, siparişi onaylanan bayinin akaryakıt istasyonu ve toptan satış yaptığı müşterisine en yakın terminalden alım yapabildiği, satışı yapılan akaryakıtlardan şirketinizce taşıttırılanlar için VUK 230 uncu madde gereğince sevk irsaliyesinin tarafınızca, taşıma irsaliyesinin ise taşımayı yapan firma tarafından düzenlendiği, malın alıcı tarafından taşıttırıldığı durumlarda ise sevk irsaliyesinin alıcı tarafından düzenlendiği,

- Kendi tankeri ile akaryakıt sevkiyatı yapan bayilerinize ürünün depoda/ikmal noktasında teslim edildiği için bu ikmallerde bayinin kendisine ait sevk irsaliyesini düzenlediği, ancak bayilerin toptan alım yapan müşteriler için ülke geneline yayılan terminallerden nakliyeciler vasıtasıyla alım yapabildiği, bu durumda bayinin sevk irsaliyesini nakliyeciyeye tesliminde zorluklar yaşanabildiği ve sevk irsaliyelerinin nakliyeciler tarafından gerektiği gibi muhafaza edilememesi kaynaklı problemler yaşandığı, örneğin Mersin ilindeki bir bayinin Trabzon'da faaliyet gösteren toptan alım yapan bir müşterisine yapacağı ikmal için o bölgedeki nakliyeciyeye sevk irsaliyesini çok önceden düzenleyip iletmelerinin sorunların yaşanmasına neden olduğu belirtilmek suretiyle, ücret karşılığı eşya nakleden gerçek ve tüzel kişilerce akaryakıt taşınması halinde, sevk irsaliyesinin taşıma işlemini yapan gerçek veya tüzel kişi tarafından düzenlenip, düzenlenmeyeceği hususunda tereddüt olduğundan Başkanlığımız görüşü talep edildiği anlaşılmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 227 nci maddesinde; *"Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir..."*,

- 230 uncu maddesinde; *"Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur:*

...

5. Satılan malların teslim tarihi ve irsaliye numarası, (Malın alıcıya teslim edilmek üzere satıcı tarafından taşındığı veya taşıtırıldığı hallerde satıcının, teslim edilen malın alıcı tarafından taşınması veya taşıtırılması halinde alıcının, taşınan veya taşıtırılan mallar için sevk irsaliyesi düzenlenmesi ve taşıtta bulundurulması şarttır.)

Malın, bir mükellefin birden çok iş yerleri ile şubeleri arasında taşındığı veya satılmak üzere bir komisyoncu veya diğer bir aracıya gönderildiği hallerde de, malın gönderen tarafından sevk irsaliyesine bağlanması gereklidir. Bu bentte yazılı irsaliyeler hakkında fiyat ve bedel ile ilgili bilgiler hariç olmak üzere, bu madde hükmü ile 231 inci madde hükmü uygulanır. İrsaliyelerde malın nereye ve kime gönderildiği ayrıca belirtilir.

Şu kadar ki, nihai tüketicilerin tüketim amacıyla perakende olarak satın aldıkları malları kendilerinin taşıması veya taşıtırması halinde bu mallara ait fatura veya perakende satış fişinin bulunması şartıyla sevk irsaliyesi aranmaz."

- 231 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde; *"Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır."*

hükümleri yer almaktadır.

Bunun yanı sıra, 173 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "C Belge Düzenine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Tereddüt Konusu Hususlarla İlgili Açıklamalar ve Yeni Düzenlemeler" başlıklı bölümünün (d) bendinde, "Bazı mükelleflerin başka mükelleflere teslim edilmek üzere üçüncü şahıslara talimat vererek mal sevkettirmesi durumunda sevk irsaliyesi aşağıdaki örnekte açıklandığı şekilde düzenlenecektir.

Örnek: Toptancı (A) müşterisi olan perakendeci (C) ye teslim edilmek üzere imalatçı (B) ye talimat vererek kendi adına mal sevkiyatı yapılmasını istemektedir. Bu örnekte (C) ye karşı esas satıcı (A) dır. (B) ise (A) ya karşı satıcı durumundadır. Ancak, malı (A) yerine (C) ye teslim etmektedir.

Buna göre, 167 sıra sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 6/a maddesinde açıklandığı gibi, malın alıcı (C) ye teslim edilmek üzere (B) tarafından taşındığı veya taşıtırıldığı hallerde (B), bir nüshası kendinde kalacak ve diğer nüshası (C) ye gönderilecek şekilde sevk irsaliyesi düzenleyecek ayrıca kendinde kalan nüshasının bir (örneğini) fotokopisini de (A) ya gönderecektir.

Sevk irsaliyesinin müşteriler bölümüne ise "(A) adına (C) ye teslim edilmek üzere" ibaresini yazacaktır."

Daha sonra, (B) tarafından (A) ya ve (A) tarafından da (C) ye düzenlenecek satış faturalarına, (B) tarafından düzenlenmiş sevk irsaliyesinin tarih ve numarası yazılmak suretiyle, mal alım satımına ilişkin belgeler düzenlenmiş olacaktır..." açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu bağlamda, sevk irsaliyesi ticari mal hareketinin izlenmesi için düzenlenen bir belge olup, esas itibariyle bu belgenin malın alıcıya teslim edilmek üzere satıcı tarafından taşındığı veya taşıtırıldığı durumda satıcı, alıcı tarafından taşınması veya taşıtırılması halinde ise alıcı tarafından düzenlenmesi ve taşıtta bulundurulması gerekmektedir. Ancak, mezkûr 173 Sıra No.lu Tebliğde yer alan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, alım satıma taraf olanlar tarafından, üçüncü şahıslara talimat vermek suretiyle malın sevkettirildiği durumlarda, alım satıma taraf olanlar yerine malın taşıma sorumluluğunu üstlenen üçüncü şahıslar tarafından sevk irsaliyesi düzenlenebilmesine imkan sağlanmıştır.

Buna göre, bayilerinizin ülke genelinde yer alan ikmal merkezlerinden satın aldıkları ve ücret karşılığında eşya nakleden gerçek ve tüzel kişilere taşıttırdıkları akaryakıt için, nakliyecilerin satış ve sevk işleminde doğrudan fonksiyon üstlenmediği dikkate alındığında, mezkûr Tebliğ kapsamında kendi sevk irsaliyelerini düzenlenmeleri mümkün bulunmamaktadır. Bu durumda, nakliyecilere taşıtırılan akaryakıtla ilişkin sevk irsaliyesinin taşıtırılan (bayi) tarafından düzenlenmesi gerekmektedir. Taşıma işini üstlenen gerçek veya tüzel kişi nakliyecinin ise söz konusu taşıma işi için Vergi Usul Kanununun 240 ıncı maddesi gereğince taşıma irsaliyesi düzenleyeceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 10.09.2026